

ชุดเครื่องมือริทักส์น บทนำ

ชุดเครื่องมือริทักส์นนี้ เป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโครงการริทักส์น (ReThink Urban Space-RTUS) ซึ่งดำเนินงานตั้งแต่กลางปี 2564 ถึงต้นปี 2566 ชุดเครื่องมือนี้เกิดจากการรวบรวมและกลั่นกรองประสบการณ์และความรู้ต่าง ๆ ของโครงการ ผลิตมาเป็นทรัพยากรสำหรับกลุ่มเยาวชน องค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ ในประเทศไทย และหน่วยงานรัฐ ที่ต้องการสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการวางแผนและพัฒนาเมือง

โครงการริทักส์น (ReThink Urban Space-RTUS) ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำประเทศไทย สถาบันเทวเธ่ ประเทศไทย มูลนิธิการศึกษาเพื่อพลเมืองไทย และมูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสหภาพยุโรป โดยมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวทางการพัฒนาเมืองในประเทศไทยด้วยมุมมองใหม่ที่ริเริ่มและดำเนินงานโดยเยาวชน เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้คนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเมืองได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต นำไปสู่การสร้างเมืองที่นับรวมทุกคน (inclusive cities) ด้วยเป้าหมายสูงสุดของโครงการริทักส์น คือการสร้างเสริมพลังเยาวชนในฐานะหุ้นส่วนที่เท่าเทียมให้เป็นผู้ผลักดันความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาเมือง ดังนั้น โครงการจึงมุ่งให้เกิดกลไกที่ช่วยสร้างเสริมพลังของเยาวชนในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเมือง ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างองค์กรเยาวชนใน

ประเทศไทยและสหภาพยุโรป และสนับสนุนบทบาทของเยาวชนในการมีส่วนรวมกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาเมือง

ชุดเครื่องมือริทักส์นี้ ผ่านเรียบเรียงจากความรู้และประสบการณ์ของโครงการริทักส์ได้สั่งสมจากการดำเนินการเสริมพลังและสนับสนุนเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองผ่านการลงมือทำในภาคสนามด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในเทศบาลเมืองนำร่องทั้ง 5 แห่งของประเทศไทย (กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ขอนแก่น กาญจนบุรี และหาดใหญ่) เช่น วนอภิปรายโต๊ะกลมร่วมกันระหว่างเยาวชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถึงนโยบายของเมือง การอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการสร้างเสริมศักยภาพการให้คำปรึกษาแก่เยาวชนอย่างใกล้ชิดโดยผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่และจากต่างชาติ การปฏิบัติการพัฒนาเมืองในประเด็นต่าง ๆ ตามการริเริ่มของเยาวชน การทัศนศึกษาเพื่อเรียนรู้เยี่ยมชมเมืองหลวงเยาวชนยุโรป (EU Youth Capital) 3 เมือง ได้แก่ เมืองเทสซาโลนิกี เมืองคลุซ-นาโปกา และเมืองโคลเพดา การจัดเทศกาลเยาวชนทั่วประเทศไทย และเวทีนโยบายระดับชาติยุโรป-ไทยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเยาวชน นอกจากนี้ยังได้ผนึกรวมประสบการณ์และมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ได้แก่ เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ผู้เชี่ยวชาญด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชน และภาคีนอกออกแบบเมืองและหน่วยงานเทศบาลในไทยและยุโรป

ด้วยความตั้งใจที่จะให้ชุดเครื่องมือริทักส์นี้เป็นแหล่งข้อมูล แนวทาง และไอเดียที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง

ชุดเครื่องมือจึงถูกออกแบบให้มีโครงสร้างที่สามารถแยกส่วนที่จะศึกษาหรือนำไปใช้ได้ ซึ่งประกอบด้วยทั้งหมด 6 หน่วยที่ครอบคลุมเนื้อหาการทำงานและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาเมือง ได้แก่

หน่วยที่ 1 - การทำงานกับเยาวชนในประเด็นเมือง
ส่วนนี้เป็นการว่าด้วยคำนิยามและแนวทางเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเยาวชน อุปสรรคและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของเยาวชน และหลักการและวิธีการในการมีส่วนร่วมของเยาวชนในบริบทการออกแบบและพัฒนาเมือง

หน่วยที่ 2 - การรณรงค์เพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลง
ส่วนนี้นำเสนอถึง แนวทางการสื่อสารเชิงนโยบายผ่านกระบวนการวิธีการรณรงค์เพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย การออกแบบหัวข้อกิจกรรมทางสังคมในนโยบายเกี่ยวกับเยาวชนเมือง พร้อมทำความเข้าใจกับแนวทางดังกล่าวว่าสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ได้อย่างไร เช่น การรับรู้สาธารณะของประเด็นหนึ่ง ๆ หรือทัศนคติของผู้กำหนดนโยบาย ส่วนนี้ยังให้ภาพรวมและแนวทางแบบเป็นลำดับขั้นตอนสำหรับการดำเนินโครงการเยาวชนในฐานะวิธีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกระบวนการเมือง

หน่วยที่ 3 - การลือบี่ (การทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย)

ส่วนนี้นำเสนอความสำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐในระดับท้องถิ่นกับเยาวชน ซึ่งเป็นก้าวที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ชุมชนเมืองที่เข้มแข็ง เปิดกว้าง และเป็นประชาธิปไตย หน่วยนี้เป็นการสำรวจวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้เพื่อระบุนความสนใจของแต่ละฝ่ายและเอื้อให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพ

หน่วยที่ 4 - การทำกิจกรรมรณรงค์ (การทำงานกับชุมชน)

ส่วนนี้พูดถึงความสำคัญและเครื่องมือในการวางแผนการสื่อสารสาธารณะร่วมกับชุมชนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพในการทำกิจกรรมรณรงค์ (แคมเปญ) เพื่อเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติและนโยบายด้านการพัฒนาเมืองและนโยบายเมือง

หน่วยที่ 5 - กรณีศึกษา: การมีส่วนร่วมของ เยาวชนกับภาคส่วนต่าง ๆ และชุมชน

ส่วนนี้จะนำเสนอตัวอย่างโครงการที่น่าสนใจที่ดำเนินการโดยเยาวชนริทคินในประเทศไทยระหว่างปี 2564 กับ 2565 เพื่อเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการทำงานกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ชุมชน ภาคส่วนต่าง ๆ อีกทั้งยังนำเสนอภาพรวมแนวคิดและระเบียบวิธีที่ใช้ในเมืองเยาวชนในทวีปยุโรปตะวันออก เพื่อเป็นทางเลือกรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในบริบทเมืองอย่างยั่งยืน

หน่วยที่ 6 - การประเมินโครงการที่นำโดยเยาวชน ส่วนนี้ให้วิธีวัดผลและประเมินผลลัพธ์ ความท้าทาย ความสำเร็จ และประโยชน์ของกิจกรรมรณรงค์และโครงการที่นำโดยเยาวชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาชุมชนเมือง

กลุ่มผู้ใช้ที่คาดว่าจะได้ประโยชน์จากกล่องเครื่องมือนี้

เนื้อหาสำคัญในหัวข้อของแต่ละหน่วยต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักการ แนวคิด แนวทาง วิธีการ ประสบการณ์ของกรณีศึกษาต่าง ๆ ของชุดเครื่องมือนี้ สามารถนำไปใช้เพื่อการออกแบบ พัฒนา หรือปรับปรุงโครงการเยาวชนในประเด็นการมีส่วนร่วมเปลี่ยนแปลงเมืองไม่ว่าจะระดับพื้นที่ปฏิบัติการภาคสนาม การสร้างการรับรู้สาธารณะ หรือการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเมือง ซึ่งมีประโยชน์ต่อผู้ที่ทำงานกับเยาวชนในระดับต่าง ๆ ดังกล่าวชุดเครื่องมือนี้จึงมีประโยชน์ต่อ

- **กระบวนการสร้างเสริมศักยภาพหรืออำนวยความสะดวก** ทำงานของเยาวชน
- **พี่เลี้ยงเยาวชน / โค้ชเยาวชน** ซึ่งเป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับเยาวชนและมีผลต่อการปฏิบัติการของเยาวชน
- **เจ้าหน้าที่โครงการเยาวชน** ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการสนับสนุนการสร้างเสริมศักยภาพแก่เยาวชน ทางสังคม และด้านความเป็นพลเมือง
- **เยาวชนที่ได้รับการส่งเสริมศักยภาพ** ที่จะริเริ่มและดำเนินการโครงการมีส่วนร่วมพัฒนาเมือง
- **ผู้บริหารท้องถิ่น** ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงเกี่ยวกับนโยบายในการเสริมพลังในฐานะที่เยาวชนเป็นพลเมืองของท้องถิ่น และผู้รับประโยชน์และผลกระทบโดยตรงจากการดำเนินนโยบายท้องถิ่น
- **ผู้กำหนดแผนการดำเนินงานรัฐ** ที่มีส่วนในการจัดสรรทรัพยากรแก่พลเมืองเยาวชน และแนวการดำเนินงานว่าด้วยการส่งเสริมบทบาทเยาวชนให้มีส่วนร่วมพัฒนาเมือง

กลุ่มผู้ใช้อื่น ๆ

เจ้าหน้าที่ทำงานด้านการออกแบบและการวางแผน รวมถึงการระดมทุนในโครงการ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเยาวชนและโครงการส่งเสริมศักยภาพเยาวชน ทางสังคม และด้านความเป็นพลเมือง ก็สามารถหาไอเดียจากชุดเครื่องมือนี้ในการผลิตเอกสารแผนการดำเนินงานโครงการหรือเอกสารข้อเสนอโครงการ และการกำหนดงบประมาณ ชุดเครื่องมือยังสามารถใช้อ้างอิงเพื่อทำให้มั่นใจว่าการออกแบบและงบประมาณของโครงการจะไม่ขาดส่วนประกอบที่สำคัญในกระบวนการสร้างเสริมพลัง

ชุดเครื่องมือนี้ยังสามารถให้ความรู้และยกระดับความเข้าใจของผู้กำหนดนโยบายและหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงองค์กรภาคประชาสังคมอื่น ๆ ที่ทำงานเพื่อส่งเสริมพลังแก่เยาวชน เกี่ยวกับผลกระทบในเชิงบวกของการส่งเสริมศักยภาพทางสังคมและความเป็นพลเมืองต่อประเทศไทย

